

Utrecht, 14 juni 2018

Kenmerk van uw brief: -
Onze referentie: 005.2018/HS

Betreft: SDa-rapport 'Het gebruik van antibiotica bij landbouwhuisdieren in 2017' Trends, benchmarken van bedrijven en dierenartsen

Geachte relatie,

De Autoriteit Diergeneesmiddelen (SDa) is opgericht om het gebruik van antibiotica in de Nederlandse dierhouderij in kaart te brengen, daarover te rapporteren en door benchmarken een zorgvuldig gebruik van antibiotica te bevorderen. Dit alles om de ontwikkeling en verspreiding van antimicrobiële resistentie tegen te gaan. De SDa biedt u hierbij het rapport 'Het gebruik van antibiotica bij landbouwhuisdieren in 2017' aan. In dit rapport maakt de SDa het antibioticumgebruik over 2017 inzichtelijk van de Nederlandse kalver-, pluimvee-, rundvee-, varkens- en konijnensector.

Het *gebruik* van antibiotica uitgedrukt in dierdagdoseringen is ten opzichte van 2016 wederom verminderd in de kalkoensector (23,7%), de vleeskuikensector (7,8%), de kalversector (3,6%) en de varkenssector (1,9%). Het SDa-expertpanel signaleert een kleine stijging in de rundveesector (2,2%). Het *gebruik* van derde keuze middelen, specifiek fluorochinolonen en 3e en 4e generatie cefalosporines, is in de gemonitorde diersectoren in 2017 wederom zeer laag.

De totale *verkoop* van antibiotica, uitgedrukt in kilogrammen, voorgeschreven voor zowel de gemonitorde dieren (konijnen, runderen, varkens, vleeskalveren en pluimvee) als de niet-gemonitorde dieren, laat een lichte toename zien. De totale reductie op basis van de *verkoop*cijfers ten opzichte van 2009 komt uit op 63,4%.

Kort na het verzamelen en analyseren van de eerste gegevens over het gebruik van antibiotica in de dierhouderij, heeft de SDa de benchmarkwaarden en benchmarkwaardensystematiek voor de verschillende (deel)sectoren vastgesteld. Het sterk

veranderde en verminderde gebruik van antibiotica maakt herziening van de benchmarkwaarden en -systematiek gewenst.

Het SDa-expertpanel heeft nadere analyses uitgevoerd van de beschikbare gegevens. Op grond van deze analyses heeft het SDa-expertpanel geconstateerd dat voor een aantal sectoren of delen van sectoren zich een gebruik aftekent, dat gekenmerkt kan worden als een 'aanvaardbaar' gebruik. Aanvaardbaar omdat het houden van dieren altijd gepaard zal gaan met een beperkt gebruik van antibiotica. Zieke dieren moeten behandeld kunnen worden.

Het SDa-expertpanel heeft voor deze sectoren of delen van sectoren nieuwe aanvaardbare benchmarkwaarden vastgesteld die een verantwoord gebruik van antibioticum voor de betreffende (deel)sector weerspiegelt. Voor die (deel)sectoren waar zich nog geen aanvaardbaar niveau in het gebruik aftekent, heeft de SDa voorlopige benchmarkwaarden vastgesteld. In deze diercategorieën zullen nog stappen gezet moeten worden om het gebruik verder te verminderen. Daarenboven wordt, anders dan in het verleden, nog maar één benchmarkwaarde vastgesteld in plaats van de tot op heden gebruikte indeling in streefgebied, signaleringsgebied en actiegebied. Dit betekent dat in de nieuwe systematiek ieder bedrijf dat een antibioticumgebruik heeft boven de benchmarkwaarde, actie moet ondernemen om tot een gebruik te komen dat voor de betreffende diercategorie aanvaardbaar is.

Het SDa-expertpanel heeft thans al aanvaardbare benchmarkwaarden voor verantwoord gebruik vastgesteld voor de rundvee-sector, twee van de drie categorieën van de varkenssector en voor de vleeskuikensector. Voor de kalversector kan op dit moment voor één van de drie categorieën een aanvaardbare benchmarkwaarde afgegeven. Voor de andere twee categorieën in de kalversector alsmede voor de kalkoensector worden voorlopige benchmarkwaarden vastgesteld.

Tegelijkertijd heeft het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit samen met de kalver-, pluimvee- en varkenssector onderzoek laten doen naar de zogenaamde kritische succesfactoren die bijdragen aan een laag antibioticumgebruik voor de kalver-, pluimvee- en varkenshouderijen. De uitkomsten van deze onderzoeken zijn naast de bevindingen van het SDa-expertpanel gelegd en zijn op tegenstrijdigheden getoetst. De informatie die deze onderzoeken opgeleverd heeft, kunnen dierenartsen en dierhouders helpen het gebruik verder te verminderen. Deze inspanningen moeten zich met name richten op bedrijven met een structureel hoog gebruik, omdat juist deze bedrijven een mogelijke bron blijven voor het ontwikkelen van antibioticaresistentie. De uitkomst van het onderzoek naar de kritische succesfactoren die bijdragen aan een laag voorschrijfpatroon van dierenartsen, wordt dit najaar verwacht. Het SDa-expertpanel zal aansluitend nieuwe benchmarkwaarden voor dierenartsen vaststellen.

Het bestuur stemt in met de nieuwe benchmarkwaarden en de -systematiek en onderschrijft de conclusies van het expertpanel. Het bestuur heeft kennis genomen van de gezamenlijke aanpak van de melkveesector en de kalversector om de kwaliteit van de aangeleverde vleeskalveren te verbeteren. Het bestuur gaat er van uit dat deze en aanvullende maatregelen nodig zijn voor vermindering van het antibioticumgebruik in de kalversector.

Het bestuur wil ten slotte nog een paar aanbevelingen doen richting de beleidsmakers op het gebied van het gebruik van antibiotica in de dierhouderij. De introductie van nieuwe benchmarkwaarden en de -systematiek, hoe zorgvuldig ook voorbereid, zal van veel dierhouders en haar dierenartsen een aanzienlijke inspanning vragen. Bedrijven die voorheen in het signalerings- of zelfs in het streefgebied zaten, zien zich thans in het actiegebied geplaatst. Het bestuur bepleit dan ook een duidelijke overgangsperiode en een geleidelijke afbouw van de tot op heden gehanteerde benchmarkwaarden en -systematiek. Zo zal voor de varkenssector een snelle overgang van 10 naar 5 dierdagdoseringen en de vleeskuikensector van 15 naar 8 dierdagdoseringen wellicht te ambitieus zijn.

Nu er in de afgelopen jaren al zo veel goeds bereikt is, moeten er voor gewaakt worden dat de afronding naar een duurzaam en meer genormaliseerd gebruik van antibiotica in de dierhouderij, niet gepaard gaat met teleurstelling en frustratie, waardoor de bereidheid om mee te werken kleiner wordt.

Het SDa-bestuur laat het aan de beleidsmakers over om in goed overleg de verdere marsroute richting het aanvaardbaar niveau van het gebruik van antibiotica vorm te geven. Uiteraard is de SDa bereid partijen daar met raad en daad bij behulpzaam te zijn.

Met vriendelijke groeten,

Drs. F.J.M. Werner
Voorzitter, Autoriteit Diergeneesmiddelen (SDa)

Dr. H.M.G. Schreurs
Directeur, Autoriteit Diergeneesmiddelen (SDa)

Bijlage: 1

Klik [hier](#) voor de link naar het rapport